

Huvudman

Ljud & Bildskolan LBS AB 556485-1649

Ärendet

Tillsyn av den fristående gymnasieskolan LBS Kreativa Gymnasiet Borås, belägen i Borås kommun.

Beslut

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p.2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Ljud & Bildskolan LBS AB avseende brister rörande bedömning och betygssättning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd, skolans förebyggande arbete för studiero samt lärares behörighet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av LBS Kreativa Gymnasiet i Borås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om bedömning och betygssättning, lärarbehörighet samt förebyggande arbete för studiero.

Tillsynen har genomförts den 17-18 januari 2023 genom lektionsobservationer, intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskatalogen. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Avstående från ingripande

Bedömning och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har granskat betygskatalogen och noterat att det i ett tiotal fall har gjorts justeringar av betygen. I merparten av dem rör det sig om att betyget F har ändrats till E. Det har skett genom att betygsättande lärare strukit över det ursprungliga betyget, skrivit dit ett annat betyg och noterat datumet för ändringen samt signerat med sina initialer. I flera fall, men inte i alla, har ändringarna gjorts inom en vecka efter datumet när det ursprungliga betyget skrevs in. Av ändringarna framgår det när ändringen gjorts men inte om betyget ändrats på grund av ett skrivfel eller av andra skäl.

I intervju med elever har Skolinspektionen frågat dem hur lärarna gör om man får betyget F i en kurs och om man därefter vill försöka få ett högre betyg i kursen. Eleverna har då berättat att man gör en komplettering på den del av kursen som lärarna bedömt att man inte nådde betygsriteriet för men att det inte rör sig om någon provning på hela kursens innehåll. Vad de intervjuade eleverna känner till har det heller aldrig förekommit att någon elev som fått betyget F i en kurs har valt att gå om kursen för att därefter kunna få ett "godkänt" betyg.

Skolinspektionen har frågat lärarna under intervju om elever som får betyget F därefter väljer att göra provningar eller gå om de aktuella kurserna. Lärarna har då berättat att de inte haft elever som gått om samma kurser som de fått betyget F i. Eleverna har inte heller gjort provningar på hela kursens innehåll. Lärarna berättar att de tydligt dokumenterat vilka delar som har "saknats" för eleverna som fått F i en kurs. Istället för en provning på hela kursens innehåll har eleverna, ofta ett fåtal dagar efter att det ursprungliga betyget är satt, fått göra en kompletterande uppgift på den del av kursen som läraren bedömt att eleven inte nådde betygsriterierna för betyget E. Lärarna uppger att de då har lagt elevernas komplettering till övrig aktuell kunskap om vad eleverna gjort i kursen som nyligen

avslutats och därefter gjort en samlad bedömning. Det är förvisso ingen provning på det sättet att vi bestämmer ett visst datum då eleverna ska få göra en examination på hela kursens innehåll, säger lärarna. Men i och med att vi låter dem göra kompletteringen så tätt inpå att kursen avslutats så har vi allt eleven gjort under kursen i färskt minne och därför blir det i praktiken likt en regelrätt provning, menar lärarna. Om det rör sig om en grundläggande kurs som eleverna fått betyget F i så kan man även testa av de delar som eleverna "saknar" när de går i fortsättningskursen, berättar lärarna.

Rektorn uppger att lärarna under tidigare läsår haft olika syn på hur och när kompletteringar kan göras och vad som är en provning. Detta har lett till att det under tidigare läsår därför inte genomförts på ett korrekt sätt vid alla tillfällen och att en del av de korrigeringar som Skolinspektionen noterar att lärarna gjort i betygskatalogen är exempel på ändringar av betygen efter att eleverna gjort kompletteringar snarare än provningar, enligt rektorn. Under innevarande läsår har dock rektorn tydliggjort för lärarna vilka regler som ska gälla för provning, uppger rektorn. Rektorn uppger vidare att den här frågan kommer diskuteras med huvudmannen och andra gymnasieskolor inom huvudmannens organisation och att huvudmannen tagit fram gemensamma rutiner för vad som ska gälla när provningar görs. Vi vill såklart göra rätt och min vision är att vi ska erbjuda provningar vid fyra tillfällen under läsåret och att provningarna då ska göras på hela kursens innehåll. Vi funderar också på om vi kan ta fram en provningsbank med gemensamt material som underlag för provningarna, uppger rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Betyg ska sättas när ett ämne är avslutat. Betyg ska sättas på avslutad kurs. När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Om ett ämne består av flera nivåer ska betyg sättas efter varje avslutad nivå i ämnet (3 kap. 14 och 21 §§ skollagen)

Av skollagen följer även att elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå provning vid den egna skolenheten i alla kurser och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan bland annat om eleven har fått betyget F på kursen eller gymnasiearbetet. Om en elev inte har fått betyget E på en kurs, har eleven rätt att gå om kursen en gång. Har eleven slutfört kursen två gånger och inte fått lägst betyget E får eleven gå om kursen ytterligare en gång, om det finns särskilda skäl (15 kap. 28 § skollagen).

Av kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning (SKOLFS 2022:417) framgår att läraren eller lärarna som genomför provningen är den eller de som sätter betyg. En lärare ska som huvudregel ha lärarlegitimation för att sätta betyg självständigt. Det är därför lämpligt att den som genomför provningen ska vara legitimerad och behörig att undervisa i ämnet. Om läraren saknar legitimation

ska en legitimerad kollega hjälpa till vid betygsättningen. De sätter då betyget tillsammans och båda skriver under i betygskatalogen.

Av ovan nämnda kommentarer till det allmänna rådet framgår att den prövande läraren utformar provningen så att det är möjligt att bedöma den prövandes kunskaper i förhållande till alla delar av kunskapskraven. En provning får inte vara en komplettering där endast vissa delar av kunskapskraven prövas. Det kan hända att en lärare redan innan en provning har information om den prövandes kunskaper. Läraren kan till exempel ha haft den prövande som elev eller så kan den prövande ha lämnat intyg från praktik, arbetsplatsförlagd utbildning eller liknande. Även om läraren innan provningen har sådan information om den prövandes kunskaper, måste provningen avse samtliga delar av kunskapskraven. Betyget sätt med utgångspunkt i vad den prövande kan vid provningstillfället. Om läraren har information om den prövandes kunskaper, utöver underlaget från provningen, är det väsentligt att läraren noggrant värderar om denna information kan användas vid betygsättningen tillsammans med provningsunderlaget. Den lärare som utses att genomföra provningen behöver dokumentera sin planering och i förväg lämna information till den prövande som också ges tillfälle att ställa frågor. I den dokumenterade planeringen kan läraren tydliggöra sambandet mellan provningen och kunskapskravens olika delar. Inför en provning är det viktigt att den prövande får god information om provningens genomförande.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter bedömer Skolinspektionen att LBS Kreativa Gymnasiet Borås brustit i sitt arbete med betyg och bedömning. Detta då det i Skolinspektionens utredning är klarlagt att skolan inte genomfört provningar i enlighet med författningarnas krav. En elev som fått betyget F i en kurs har möjlighet att vid ett senare tillfälle gå om kursen eller att göra en provning på kursens innehåll. Av Skolinspektionens utredning framgår dock att skolan inte följt detta förfarande då elever som fått betyget F istället kunnat inkomma med kompletteringar efter att betyget är satt, och kursen därmed avslutats, för att därefter kunna höja sitt betyg.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Ljud & Bildskolan LBS AB verksamhet vid LBS Kreativa Gymnasiet Borås uppfyller inte författningarnas krav gällande hur provningar ska genomföras. Att följa kraven för provning av betyg har en viktig rättssäkerhetsaspekt då det ska bidra till likvärdighet i utbildningen och säkerställa att de betyg eleverna har med sig från gymnasiet inte ger dem omotiverade konkurrensfördelar vid ansökning till eftergymnasiala utbildningar. Att elever inte genomför regelrätta provningar på hela kursens innehåll, utan istället olika former av kompletteringar på begränsade delar av kursen, kan innebära att elever får ett högre betyg än de annars skulle fått.

Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen och rektorn påbörjat insatser för att avhjälpa konstaterade brister samt planerat för att genomföra ytterligare insatser. Detta då det bland annat framkommit att rektorn informerat lärarna om under vilka omständigheter prövningar får ske och hur de ska genomföras samt att huvudmannen planerat för olika insatser för att stödja skolorna i att följa kraven för hur prövningar ska genomföras. Dessa åtgärder innebär att det skapats förutsättningar för lärarna att genomföra prövningar i enlighet med kraven varför Skolinspektionen finner skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd vid LBS Kreativa Gymnasiet Borås. Tillsynen har genomförts i form av lektionsobservationer, granskning av betygskatalogen och åtgärdsprogram samt genom intervjuer med elever, lärare, specialpedagogen och rektorn.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

I intervjuer med ovan nämnda personer, samt vid granskning av åtgärdsprogram, framkommer att rektorn ser till att skolan följer författningarnas krav rörande extra

anpassningar och särskilt stöd. Detta då tillsynen bland annat visar att elever med behov av stöd i form av extra anpassningar ges sådant stöd, att särskilda stödbehov utreds och att rektorn fattar beslut om särskilt stöd och ansvarar för att åtgärdsprogram utarbetas om det efter utredning framkommer att elever är i behov av sådant stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av det förebyggande arbetet för studiero vid LBS Kreativa Gymnasiet Borås. Detta har skett genom lektionsobservationer, intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn samt granskning av dokument.

Rättslig reglering

I skollagen anges att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Vidare anges att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning

Mot bakgrund av vad som framkommit under lektionsobservationer och vid dokumentgranskning samt i intervjuer med ovan nämnda grupper bedömer Skolinspektionen att LBS Kreativa Gymnasiet Borås bedriver ett förebyggande arbete för studiero som uppfyller författningarnas krav. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Lärares behörighet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Inför tillsyn av skolan har Skolinspektionen fått in information från huvudmannen och rektorn angående vilka lärare som undervisar i skolans olika kurser samt vad respektive lärare har för utbildning. Därefter har Skolinspektionen ställt kompletterande intervjufrågor till rektorn rörande dessa delar samt begärt kompletterande information.

Rättslig reglering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen). Av skollagen framgår att endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål (2 kap. 20 § skollagen). Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med

hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska 1. vara lämplig att bedriva undervisningen, och 2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

Skolinspektionens bedömning

Vig granskning av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattaren Ingrid Hesselén Brunius.

Utredaren Daniel Talje har varit föredragande i ärendet.